

Квітка Андрій Сергійович

аспірант,

*Державний науково-дослідний інститут
інформатизації та моделювання економіки*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-441-5-5>

РОЛЬ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

В сучасних умовах ринкової економіки та швидких глобалізаційних процесів, одним з ключових завдань державного управління є формування якісної та ефективної економічної політики і забезпечення її реалізації на практиці. При цьому здійснення державного управління процесами формування та реалізації економічної політики забезпечується завдяки використанню відповідних управлінських механізмів. До їх числа відносяться: мотиваційний, організаційний, економічний, нормативно-правовий та інформаційний. Всі ці управлінські механізми є тісно взаємозв'язані між собою та використовуються симбіотично. Виходячи з загальних основ теорії менеджменту базисним серед них є організаційний. Саме він є базисом для застосування всіх інших механізмів державного управління на практиці оскільки організації є ключовим принципом будь якої системи управління.

Використання організаційного механізму управління при забезпеченні виконання державних функцій було предметом наукового пошуку численних дослідників. Серед них варто відзначити: В. Авер'янова, О. Амельницьку, З. Варналія, О. Гавриляк, С. Домбровську, О. Євсюкова, С. Крука, О. Машкова, О. Миронова, Н. Нижник, Г. Ситник, В. Скуратівського. Всі ці та інші вчені ґрунтовно досліджували внутрішню суть організаційного механізму управління та напрацювали підходи до трактування його

змісту відповідно до призми власної сфери наукового пошуку. Всі їх напрацювання мають вагому наукову та прикладну цінність і можуть використовуватись для подальших пошуків та практичних дій. Їх узагальнення та ґрунтовний аналіз дозволять констатувати, що даний механізм державного управління не має єдиного сприйняття в науковому світі. Кожен з авторів підходить до його тлумачення у відповідності з предметом власного дослідження та відповідною сферою використання на мікро- чи макрорівнях. Пропонуємо розглянути більш детально деякі з напрацьованих зазначеними авторами підходів до трактування досліджуваної категорії.

Так О. Миронов та О. Гавриляк визначають досліджувану категорію як «сукупність усіх правил і норм, які циркулюють всередині організації, а також усі господарські процеси, які здійснює організація для досягнення основної мети діяльності». Н. Нижник та О. Машков визначають дане поняття як: «сукупність різних за своєю природою конкретних організаційних елементів у механізмі, що повинні організувати регулювання, управління в інтересах державної влади, ефективну діяльність державно-управлінської системи» [5, с. 39]. В свою чергу О. Амельницька визначає організаційний механізм управління як «організаційну структуру управління, яка становить форму упорядкованості служб і підрозділів суб'єкта господарювання, що забезпечує відповідність їх взаємодії» [3]. В протиположності до науковця В. Авер'янов визначає дану категорію як «систему органів виконавчої влади та сукупність правових норм, що регламентують організаційну структуру системи органів виконавчої влади і процеси її функціонування та розвитку». Як бачимо з поданого матеріалу, наука напрацювала вагомий пул різноманітних підходів до трактування внутрішньої суті категорії «організаційний механізм управління». Це суттєво ускладнює однозначність її розуміння як науковцями, так і практиками, в тому числі й при визначенні його ролі у процесі формування та реалізації економічної політики в Україні. В свою чергу, враховуючи специфіку власних досліджень,

С. Крук пропонує розуміти під досліджуваним поняттям: «інтегровану систему ціннісно-раціональних організаційних дій, обумовлених необхідністю задоволення та захисту національних інтересів, яка відзначається соціальною значущістю, публічністю, векторністю і легітимністю, при цьому передбачає ефективність шляхів і засобів реалізації для забезпечення безпеки особистості, суспільства і держави» [6].

На підставі узагальнення результатів проведеного аналізу трактування поняття «організаційний механізм управління» можемо зробити висновок про відсутність чіткого, зрозумілого і прикладного його визначення, яке б враховувало специфіку досліджуваної нами сфери. Відповідно ми пропонуємо розуміти під поняттям «організаційний механізм управління у сфері формування та реалізації економічної політики»: «сформовану в установленому порядку організаційну структуру, що включає в себе систему спеціально уповноважених державних інституцій, які взаємодіють у процесі формування та реалізації економічної політики у чітко регламентованому порядку відповідно до діючого законодавства та здійснюють управлінський вплив на відповідні сегменти національної економіки». Як бачимо, підхід до визначення сутності досліджуваної категорії у контексті визначеного нами предмету наукового пошуку дещо відрізняється від наведених вище. Відповідно сучасна структура організаційного механізму управління у сфері формування та реалізації економічної політики держави, на наш погляд, включає в себе наступні елементи:

1. Сумісність спеціально уповноважених на формування та контроль за реалізацією економічної політики державних інституцій.
2. Сумісність спеціально уповноважених на реалізацію економічної політики державних інституцій.
3. Сукупність правових норм, що регламентують процес формування та реалізації економічної політики держави.
4. Сам процес реалізації на практиці формування та реалізації економічної політики держави.

5. Взаємовідносини між спеціально уповноваженими на формування та контроль за реалізацією економічної політики державними інституціями.

6. Взаємовідносини між спеціально уповноваженими на реалізацію економічної політики державними інституціями.

7. Взаємовідносини між спеціально уповноваженими на формування, реалізацію та контроль за реалізацією економічної політики державними інституціями.

Як бачимо, структура організаційного механізму управління у сфері формування та реалізації економічної політики держави є досить розгалуженою. Це обумовлено специфікою даної сфери та особливою роллю даного механізму у практиці функціональної діяльності спеціально уповноважених на формування, реалізацію та контроль за реалізацією економічної політики державних інституцій. Так саме завдяки організаційному механізму забезпечується ефективність як внутрішніх взаємовідносин відповідних спеціально уповноважених державних інституцій, так і формування їх взаємодії із зовнішньою сферою у процесі виконання функцій формуванню та реалізації економічної політики держави. Відповідно можемо зробити висновок, що організаційний механізм управління є одним з центральних (ключових) управлінських механізмів, що знаходять своє місце у процесі формування та реалізації економічної політики держави.

На підставі узагальнення вищеподаного матеріалу можемо зробити ряд наступних ключових висновків:

– формування та реалізація економічної політики є одним з ключових завдань системи державного управління від якості виконання якого значною мірою залежить економічна безпека, можливість реалізації функцій держави та суспільно політична ситуація в будь якій країні;

– забезпечення формування та реалізації економічної політики здійснюється за допомогою різних механізмів державного управління які є тісно взаємопов'язаними між собою та від якості

роботи яких прямо залежить виконання цього управлінського завдання;

– базовим механізмом державного управління, який використовується у процесі формування та реалізації економічної політики є організаційний, який має складну внутрішню будову та виступає основою для роботи інших управлінських механізмів;

– складна внутрішня суть організаційного механізму державного управління породжує широкий спектр підходів до його трактування у залежності від сфери застосування;

– запропоноване визначення організаційного управлінського механізму при формуванні та реалізації економічної політики та поданий підхід до трактування його структури мають забезпечити однозначність сприйняття цієї категорії в даній сфері управлінської діяльності держави як науковцями так і практиками.

Література:

1. Гавриляк О., Миронов Ю. Організаційний механізм управління діяльністю підприємства. URL: <http://kerivnyk.info/2012/04/gavryljak.html>

2. Теоретико-методологічні засади державного управління: формування понятійного апарату: метод. рек. / за заг. ред. В.В. Корженка. Київ : НАДУ, 2009. 56 с.

3. Амельницька О.В. Механізми в системі управління виробничо-господарською діяльністю локальних електричних мереж. *Інновації в державному управлінні та місцевому самоврядуванні. Серія «Державне управління»: зб. наук. праць Донецького державного університету управління.* Донецьк, 2007. Т. VIII. Вип. 88. С. 11–18.

4. Сидоренко О.М. Ключові управлінські механізми в системі державного фінансового контролю. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України: електрон. наук. фахове вид.* 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znpnudps_2013_2_19.pdf

5. Системний підхід в організаціях державного управління: навч. посіб. за заг. ред. Н. Р. Нижник. Київ : Вид-во УАДУ, 1998. 159 с.

6. Крук С.І. Організаційний механізм державного управління у сфері забезпечення національної безпеки України. *Держава та регіони. Серія: Державне управління.* 2018. № 3 (63). URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/566296.pdf>